

Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (piata komora)

z 12. októbra 2017*

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Justičná spolupráca v trestných veciach – Smernica 2010/64/EÚ – Článok 3 ods. 1 – Právo na tlmočenie a preklad v trestnom konaní – Preklad ‚základných dokumentov‘ – Pojem ‚základný dokument‘ – Trestný rozkaz vydaný v rámci jednostranného zjednodušeného konania, v ktorom bola jeho adresátovi uložená pokuta za menej závažný trestný čin“

Vo veci C-278/16,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, podaný rozhodnutím Landgericht Aachen (Krajinský súd Aachen, Nemecko) zo 6. mája 2016 a doručený Súdnemu dvoru 19. mája 2016, ktorý súvisí s trestným konaním proti:

Frankovi Sleutjesovi,

za účasti:

Staatsanwaltschaft Aachen,

SÚDNY DVOR (piata komora),

v zložení: predseda piatej komory J. L. da Cruz Vilaça, podpredseda Súdneho dvora A. Tizzano (spravodajca), sudcovia E. Levits, M. Berger, a F. Biltgen,

generálny advokát: N. Wahl,

tajomník: A. Calot Escobar,

so zreteľom na písomnú časť konania,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

- Frank Sleutjes, v zastúpení: C. Peters, Rechtsanwalt,
- nemecká vláda, v zastúpení: M. Hellmann a T. Henze, splnomocnení zástupcovia,
- česká vláda, v zastúpení: J. Vláčil a M. Smolek, splnomocnení zástupcovia,
- holandská vláda, v zastúpení: M. Bulterman a M. de Ree, splnomocnené zástupkyne,
- Európska komisia, v zastúpení: R. Troosters a S. Grünheid, splnomocnení zástupcovia,

* Jazyk konania: nemčina.

po vypočutí návrhov generálneho advokáta na pojednávaní 11. mája 2017,
vyhlásil tento rozsudok

Rozsudok

- 1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu článku 3 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2010/64/EÚ z 20. októbra 2010 o práve na tlmočenie a preklad v trestnom konaní (Ú. v. EÚ L 280, 2010, s. 1).
- 2 Tento návrh bol podaný v rámci trestného konania vedeného proti Frankovi Sleutjesovi za útek z miesta dopravnej nehody.

Právny rámec

Právo Únie

- 3 Odôvodnenia 14, 17 a 30 smernice 2010/64 znejú:
„(14) Právo na tlmočenie a preklad pre tých, ktorí nehovoria jazykom konania alebo mu nerozumejú, je upravené v článku 6 [Európskeho dohovoru a ľudských právach a základných slobodách, podpísaného v Ríme 4. novembra 1950], ako sa vykladá v judikatúre Európskeho súdu pre ľudské práva. Táto smernica umožňuje uplatňovanie uvedeného práva v praxi. Na tento účel je cieľom tejto smernice zabezpečiť právo podozrivých alebo obvinených osôb na tlmočenie a preklad v trestnom konaní, aby sa zaručilo ich právo na spravodlivý proces.
...
(17) Táto smernica by mala zabezpečiť bezplatnú a primeranú jazykovú pomoc, ktorá umožní podozrivým alebo obvineným osobám, ktoré nehovoria jazykom konania alebo mu nerozumejú, plne uplatniť ich právo na obhajobu a mala by zaručiť spravodlivý proces.
...
(30) Na zaručenie spravodlivého procesu je potrebné, aby sa základné dokumenty alebo aspoň ich relevantné časti pre podozrivé alebo obvinené osoby prekladali v súlade s touto smernicou. Určité dokumenty by sa mali na tento účel vždy považovať za základné, a preto by sa mali preložiť, napríklad každé rozhodnutie, ktorým sa osoba pozbavuje osobnej slobody, každé obvinenie alebo obžaloba a každý rozsudok. Príslušné orgány členských štátov by na základe vlastného návrhu alebo na žiadosť podozrivých alebo obvinených osôb alebo ich právneho zástupcu mali rozhodnúť, ktoré iné dokumenty sú základné na zaručenie spravodlivého procesu a mali by sa preto tiež preložiť.“
- 4 Článok 1 tejto smernice, nazvaný „Predmet úpravy a rozsah pôsobnosti“, vo svojich odsekoch 1 a 2 stanovuje:
„1. Touto smernicou sa stanovujú pravidlá týkajúce sa práva na tlmočenie a preklad v trestnom konaní a konaní týkajúcom sa výkonu európskeho zatýkacieho rozkazu.

2. Právo uvedené v odseku 1 sa vzťahuje na osoby od chvíle, keď sa od príslušných orgánov členského štátu úradným oznámením alebo inak dozvedia, že sú podozrivé alebo obvinené zo spáchania trestného činu, až do ukončenia konania, čo znamená konečné rozhodnutie o otázke, či podozrivé alebo obvinené osoby spáchali trestný čin, pričom sa v prípade potreby vzťahuje aj na odsúdenie a rozhodnutie o každom opravnom prostriedku.“

- 5 Článok 3 uvedenej smernice, nazvaný „Právo na preklad základných dokumentov“, vo svojich odsekoch 1 a 2 stanovuje:

„1. Členské štáty zabezpečia, aby sa podozrivým alebo obvineným osobám, ktoré nerozumejú jazyku dotknutého trestného konania, v primeranom čase poskytol písomný preklad všetkých dokumentov, ktoré sú základné na zabezpečenie toho, aby boli schopné uplatniť svoje právo na obhajobu a zaručenie spravodlivého procesu.

2. Medzi základné dokumenty patrí každé rozhodnutie, ktorým sa osoba pozbavuje osobnej slobody, každá obžaloba alebo obvinenie a každý rozsudok.“

Nemecké právo

GVG

- 6 §187 Gerichtsverfassungsgesetz (ústavný zákon o súdoch, ďalej len „GVG“) vo svojom prvom odseku stanovuje, že pre obžalovaného, ktorý neovláda nemecký jazyk, súd prizve tlmočníka alebo prekladateľa, ak je to nevyhnutné pre výkon jeho práv v trestnom konaní.
- 7 Okrem toho § 187 ods. 2 uvádza, že na účely uplatnenia práv na obhajobu obžalovaného, ktorý neovláda nemecký jazyk, je spravidla nevyhnutný písomný preklad rozhodnutí o obmedzení osobnej slobody, ako aj o podaní obvinenia a obžaloby, trestných rozkazov a rozsudkov, ktoré nenadobudli právoplatnosť.

StPO

- 8 Podľa § 37 ods. 3 Strafprozessordnung (trestný poriadok, ďalej len „StPO“) obžalovanému, ktorý neovláda nemecký jazyk, sa doručuje iba rozsudok („Urteil“), ku ktorému sa prikladá jeho preklad v jazyku, ktorému obžalovaný rozumie.
- 9 § 407 a nasl. StPO upravujú trestné rozkazy („Strafbefehle“).

Spor vo veci samej a prejudiciálna otázka

- 10 Dňa 2. novembra 2015 Amtsgericht Düren (Okresný súd Düren, Nemecko) vydal na návrh Staatsanwaltschaft Aachen (Štátna prokuratúra Aachen, Nemecko) na základe § 407 a nasl. StPO proti pánovi F. Sleutjesovi, holandskému štátnemu príslušníkovi, trestný rozkaz, v ktorom mu za útek z miesta dopravnej nehody uložil najmä pokutu.
- 11 Tento trestný rozkaz obsahuje poučenie o opravnom prostriedku, v ktorom sa uvádza, že sa stane právoplatným a vykonateľným, ak pán Sleutjes proti nemu nepodá odpor v nemeckom jazyku v lehote dvoch týždňov od jeho doručenia na Amtsgericht Düren (Okresný súd Düren) písomne alebo ústnym vyhlásením do protokolu kancelárie tohto súdu.

- 12 Dotknutý trestný rozkaz bol pánovi Sleutjesovi doručený 12. novembra 2015. Tento trestný rozkaz bol napísaný v nemeckom jazyku a priložený preklad do holandského jazyka sa týkal iba poučenia o opravnom prostriedku.
- 13 Pán Sleutjes poslal na Amtsgericht Düren (Okresný súd Düren) 24. a 26. novembra 2015 emaily, v ktorých sa k trestnému rozkazu vydanému voči jeho osobe vyjadril v holandskom jazyku. Tento súd obžalovanému listom z 1. decembra 2015 oznámil, že všetky písomnosti je súdu potrebné predkladať v nemeckom jazyku.
- 14 Advokát pána Sleutjesa podal súbežne faxom 1. decembra 2015 odpor a požiadal o odpustenie dôsledkov preklúzie vyplývajúcej z uplynutia lehoty na podanie odporu. Uznesením z 28. januára 2016 Amtsgericht Düren (Okresný súd Düren) zamietol tento odpor ako neprípustný, pretože bol podaný po uplynutí lehoty a súčasne zamietol žiadosť o odpustenie dôsledkov preklúzie vyplývajúcej z uplynutia lehoty na podanie odporu.
- 15 Pán Sleutjes ihneď podal proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok na vnútroštátny súd, Landgericht Aachen (Krajinský súd Aachen, Nemecko), ktorý má o ňom rozhodnúť.
- 16 Tento súd zastáva názor, že dva emaily pána Sleutjesa z 24. a 26. novembra 2015, aj keď prišli na Amtsgericht Düren (Okresný súd Düren) v lehote stanovenej na podanie odporu, nepredstavujú platný odpor. Aj keby sa totiž predpokladalo, že e-mail: spĺňa formálnu požiadavku nemeckého práva, podľa ktorej sa odpor musí podať písomne, tieto emaily z každom prípade neboli napísané v nemeckom jazyku. Z tohto dôvodu tak nemôže vyhlásiť odpor pána Sleutjesa za prípustný, keďže tento bol v holandskom jazyku informovaný o povinnosti predložiť takýto odpor v nemeckom jazyku.
- 17 Vnútroštátny súd však pripomína, že jednak § 37 ods. 3 StPO stanovuje, že ak obžalovaný neovláda nemecký jazyk, rozsudok sa mu doručí spolu s jeho prekladom v jazyku, ktorému dotknutá osoba rozumie. Na druhej strane § 187 ods. 2 GVG stanovuje, že je spravidla nevyhnutný písomný preklad okrem iných aj trestných rozkazov a rozsudkov, ktoré nenadobudli právoplatnosť.
- 18 V tomto kontexte sa vnútroštátny súd pýta, či pojem rozsudok („Urteil“) v zmysle § 37 ods. 3 StPO vykladanom v hľadiska článku 3 smernice 2010/64 má zahŕňať aj trestné rozkazy („Strafbefehle“). V prípade kladnej odpovede by z toho vyplynulo, že doručenie trestného rozkazu vydanému voči pánovi Sleutjesovi bolo neplatné v rozsahu, v akom k nemu nebol priložený úplný preklad v holandskom jazyku, takže lehota na podanie odporu ani nezačala plynúť.
- 19 Za týchto podmienok Landgericht Aachen (Krajinský súd Aachen) rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru nasledujúcu prejudiciálnu otázku:

„Má sa článok 3 [smernice 2010/64] vykladať v tom zmysle, že pojem rozsudok („Urteil“) v § 37 ods. 3 [StPO] zahŕňa aj trestné rozkazy („Strafbefehle“) v zmysle § 407 a nasl. [StPO]?“

O prejudiciálnej otázke

- 20 Pred odpoveďou na prejudiciálnu otázku treba uviesť, že nemecká vláda vo svojich písomných pripomienkach uviedla, že v rozpore s výkladom vnútroštátneho súdu uplatniteľné právne predpisy vnútroštátneho práva zaručujú obžalovanému právo na preklad trestného rozkazu a odporu podanému proti tomuto rozkazu, takže rozhodnutie sporu vo veci samej nezávisí od odpovede na položenú otázku a tá preto nie je relevantná.
- 21 V tomto ohľade treba pripomenúť, že v súlade s ustálenou judikatúrou Súdného dvora v rámci spolupráce medzi týmto súdom a vnútroštátnymi súdmi zakotvenej v článku 267 ZFEÚ prináleží iba vnútroštátnemu súdu, ktorý prejednáva spor a ktorý musí niesť zodpovednosť za následné súdne

rozhodnutie, aby so zreteľom na osobitosti veci posúdil tak potrebu rozhodnutia v prejudiciálnom konaní pre vyhlásenie svojho rozsudku, ako aj dôležitosť otázok, ktoré kladie Súdnemu dvoru. Preto, ak sa položené otázky týkajú výkladu práva Únie, Súdny dvor je v zásade povinný rozhodnúť (rozsudky zo 6. septembra 2016, Petruhhin, C-182/15, EU:C:2016:630, bod 19, ako aj z 8. decembra 2016, Eurosaneamientos a i., C-532/15 a C-538/15, EU:C:2016:932, bod 27).

- 22 Z toho vyplýva, že pri otázkach týkajúcich sa výkladu práva Únie položených vnútroštátnym súdom v rámci právnej úpravy a skutkových okolností, ktoré tento súd vymedzí na vlastnú zodpovednosť a ktorých správnosť Súdnemu dvoru neprináleží preverovať, platí prezumpcia relevantnosti. Súdny dvor môže odmietnuť rozhodnúť o návrhu na začatie prejudiciálneho konania podanom vnútroštátnym súdom len vtedy, ak je zjavné, že požadovaný výklad práva Únie nemá nijakú súvislosť s realitou alebo predmetom sporu vo veci samej, ak ide o hypotetický problém alebo ak Súdny dvor nedisponuje skutkovými a právnymi podkladmi potrebnými na užitočné zodpovedanie položených otázok (rozsudok z 8. decembra 2016, Eurosaneamientos a i., C-532/15 a C-538/15, EU:C:2016:932, bod 28 a citovaná judikatúra).
- 23 V prejednávanej veci však zo spisu predloženého Súdnemu dvoru zjavne nevyplýva, že by situácia v spore vo veci samej zodpovedala jednej z týchto hypotéz. Súdnemu dvoru navyše neprináleží spochybňovať výklad vnútroštátneho práva, ktorý uviedol vnútroštátny súd.
- 24 Na položenú otázku preto treba odpovedať.
- 25 Touto otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa má článok 3 smernice 2010/64 vykladať v tom zmysle, že akt, akým je príkaz stanovený vnútroštátnym právom s cieľom sankcionovať menej závažné trestné činy a vydaný súdom v rámci jednostranného zjednodušeného konania, predstavuje „základný dokument“ v zmysle odseku 1 tohto článku, ktorého písomný preklad má byť v súlade s formálnymi požiadavkami uloženými týmto ustanovením podozrivým alebo obvineným osobám, ktoré nerozumejú jazyku dotknutého konania, zabezpečený s cieľom umožniť im uplatniť ich právo na obhajobu a zaručiť tak spravodlivosť procesu.
- 26 Na to, aby bolo možné odpovedať na túto otázku, je potrebné uviesť, že článok 1 ods. 1 smernice 2010/64 upravuje právo na tlmočenie a preklad najmä v rámci trestného konania. Navyše článok 1 ods. 2 tejto smernice spresňuje, že toto právo sa vzťahuje na osoby od chvíle, keď sa od príslušných orgánov členského štátu dozvedia, že sú podozrivé alebo obvinené zo spáchania trestného činu, až do ukončenia konania, čo znamená konečné rozhodnutie o otázke, či podozrivé alebo obvinené osoby spáchali trestný čin, pričom sa v prípade potreby vzťahuje aj na odsúdenie a rozhodnutie o každom opravnom prostriedku.
- 27 Preto situácia osoby, akou je pán Sleutjes, ktorá podala voči trestnému rozkazu vydanému na základe § 407 a nasl. StPO, ktorého je adresátom, odpor, ktorého prípustnosť sa posudzuje v rámci odvolacieho konania, zjavne spadá do pôsobnosti smernice 2010/64, takže táto osoba musí mať možnosť využiť právo na tlmočenie a preklad zaručené touto smernicou (pozri v tomto zmysle rozsudok z 15. októbra 2015, Covaci, C-216/14, EU:C:2015:686, bod 27).
- 28 Pokiaľ ide o otázku, či sa v prejednávanej veci toto právo týka uvedeného trestného rozkazu, treba pripomenúť, že článok 3 ods. 1 smernice 2010/64 stanovuje právo podozrivých alebo obvinených osôb, ktoré nerozumejú jazyku dotknutého trestného konania, dostať písomný preklad všetkých „dokumentov, ktoré sú základné“.
- 29 V tejto súvislosti tento článok po prvé vo svojom odseku 2 spresňuje, že medzi takéto dokumenty patrí každé rozhodnutie, ktorým sa osoba pozbavuje osobnej slobody, každá obžaloba alebo obvinenie a každý rozsudok.

- 30 Zo spisu predloženého Súdnu dvoru, ako aj z bodov 20 a 60 rozsudku z 15. októbra 2015, Covaci (C-216/14, EU:C:2015:686), tak vyplýva, že trestný rozkaz upravený nemeckým právom je prijatý v zjednodušenom konaní, v ktorom v podstate k doručeniu takého trestného rozkazu dôjde na jednej strane až po vyjadrení sa súdu k dôvodnosti obvinenia a na druhej strane jeho doručenie predstavuje pre obvineného prvú príležitosť byť informovaný o obvinení voči nemu. Okrem toho v prípade, že táto osoba nepodá v lehote dvoch týždňov od doručenia tohto príkazu odpor, nadobudne právoplatnosť a stanovené sankcie sa stanú vykonateľné.
- 31 Za týchto podmienok takýto trestný rozkaz predstavuje naraz obžalobu a rozsudok v zmysle článku 3 ods. 2 smernice 2010/64.
- 32 Po druhé, ako uviedol generálny advokát v bode 33 svojich návrhov, z odôvodnení 14, 17 a 30 tejto smernice, ako aj zo samotného znenia jej článku 3, najmä odseku 1 tohto článku, vyplýva, že právo na preklad, ktoré stanovuje, bolo navrhnuté s cieľom umožniť dotknutým osobám uplatniť ich práva na obhajobu a zaručiť spravodlivý proces (rozsudok z 15. októbra 2015, Covaci, C-216/14, EU:C:2015:686, bod 43).
- 33 Keď je teda trestný rozkaz, akým je trestný rozkaz v spore vo veci samej, adresovaný iba v jazyku dotknutého konania osobe, pričom táto osoba tento jazyk neovláda, táto osoba nemôže porozumieť, čo sa jej vytyka, a nemôže tak správne uplatniť svoje práva na obhajobu, ak nemá v dispozícii preklad uvedeného rozkazu do jazyka, ktorému rozumie.
- 34 Zo všetkých predchádzajúcich úvah vyplýva, že treba na položenú otázku odpovedať tak, že článok 3 smernice 2010/64 sa má vykladať v tom zmysle, že akt, akým je príkaz stanovený vnútroštátnym právom s cieľom sankcionovať menej závažné trestné činy a vydaný súdom v rámci jednostranného zjednodušeného konania, predstavuje „základný dokument“ v zmysle odseku 1 tohto článku, ktorého písomný preklad má byť v súlade s formálnymi požiadavkami uloženými týmto ustanovením podozrivým alebo obvineným osobám, ktoré nerozumejú jazyku dotknutého konania, zabezpečený s cieľom umožniť im uplatniť ich právo na obhajobu a zaručiť tak spravodlivosť procesu.

O trovách

- 35 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdnu dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (piata komora) rozhodol takto:

Článok 3 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2010/64/EÚ z 20. októbra 2010 o práve na tlmočenie a preklad v trestnom konaní sa má vykladať v tom zmysle, že akt, akým je príkaz stanovený vnútroštátnym právom s cieľom sankcionovať menej závažné trestné činy a vydaný súdom v rámci jednostranného zjednodušeného konania, predstavuje „základný dokument“ v zmysle odseku 1 tohto článku, ktorého písomný preklad má byť v súlade s formálnymi požiadavkami uloženými týmto ustanovením podozrivým alebo obvineným osobám, ktoré nerozumejú jazyku dotknutého konania, zabezpečený s cieľom umožniť im uplatniť ich právo na obhajobu a zaručiť tak spravodlivosť procesu.

Podpisy